

ביקורת בנושא

תלונה על עובד

בעיריית קריית ביאליק

דו"ח ביקורת בנושא: תלונה כנגד עובד עירייה

1. רקע כללי – חברת קדישא

1.1. חברה קדישא שפירושה חבורה העוסקת בקדוש או חבר קדוש, היא חברה שאחראית על צרכי המת. בארץ יש לא מעט חברות קדישא, חלקן חברות עצמאיות ואחרות פועלות כחלק מהמועצה הדתית. בכל עיר בישראל יש חברה קדישא ויש ערים שפועלות בהן כמה חברות קדישא, כך שהתושבים יכולים לבחור חברה קדישא בהתאם לעדתם.

2. תפקידה של חברה קדישא:

2.1. כל אדם הנפטר בישראל או אזרח ישראלי שנפטר בחו"ל זכאי לדמי קבורה מהביטוח הלאומי המועברים ישירות לחברה קדישא.

2.2. חברה קדישא מצידה מחויבת לספק מספר שירותים ללא תשלום. ראשית חייבת החברה לספק מקום קבורה וחלקת קבר. שנית החברה חייבת לטפל בנפטר בכל הנוגע לטהרת המת ועטיפה בתכריכים. בנוסף חייבת החברה קדישא לספק שירותי לוויה במידה והמשפחה מעוניינת בכך, הכוללים חזן וצוות קבורה של שני אנשים אשר יבצעו את מלאכת הקבורה עצמה. לבסוף התפקיד המאוד חשוב של החברה הוא העברת הנפטר אל מקום הקבורה.

שירותי חברה קדישא .3

3.1. ישנם שירותים שבגינם רשאית החברה קדישא לגבות תשלום. למשל במקרים בהם עליה להעביר את הנפטר לבית קברות סגור או לחלקת קבר מיוחדת. כמו כן, מותר לגבות תשלום במידה והעברת הנפטר התבצעה יום לפני הלוויה מחוץ לשעות הפעילות הקבועות. גם אם התבקשה החברה להעביר את הנפטר ממקום הנמצא מחוץ לרשות המקומית, משדה התעופה, או שהתבקשה לבצע מסלול מיוחד למקום הקבורה, זכותה לגבות תשלום.

רקע ייחודי – חברת קדישא בעיריית קריית ביאליק .4

4.1. חברת קדישא בקריית ביאליק הינה מחלקה בעירייה ואינה תאגיד עירוני כרוב המקומות בארץ. המחלקה עוסקת בכל הקשור לבתי העלמין "תל רגב" ו "צור שלום". כמו כן, המחלקה אחראית לנושא תחזוקת הקברים והגינון סביב הקברים וכיוב'.

4.2. במחלקה מועסקים מנהל מחלקה, מזכירה וכן 10 עובדים בעבודות שונות, כגון: טהרה, קברן, נהג הסעות של רכב חברת קדישא.

4.3. העובד עליו קיימות תלויות מועסק כעובד בחברת קדישא ועוסק כקברן ומבצע הובלות נפטרים לקבורה.

מטרת הביקורת .5

5.1. הביקורת בדקה האם עובד העירייה, פועל בהתאם לדרישות החוק והאם פעילות העובד מתבצעת תוך שמירה על חוקיות, סדירות, עקרון השוויון, חסכון, יעילות, שקיפות ומניעת פגיעה בטוהר המידות.

6. היקף הביקורת ואופן הבדיקה

- 6.1. הביקורת בוצעה בחברת קדישא.
- 6.2. בעקבות מידע שהגיע לשולחן המבקר ממספר גורמים, הן מתוך העירייה והן בעקבות תלונת אדם שהגיע לבית העלמין, החליט המבקר לפתוח בבדיקה כנגד העובד.
- 6.3. הביקורת בוצעה שלא עפ"י תוכנית העבודה ובשל קבלת תלונות על העובד ובשל סיכונים אפשריים בתחום עבודתו.
- 6.4. הביקורת בוצעה ע"י מר אייל לוי, המבקר הפנימי.
- 6.5. הביקורת מודה על שיתוף הפעולה החיובי במהלך עבודתה עם מנהל מחלקת חברת קדישא.

להלן ממצאי הביקורת:

1. תלונה ראשונה

- 1.1. ביום 19/9/2010 התקבלה תלונה במוקד העירוני מתושבת שנוהגת לשלם באופן אישי לעובד העירייה בבית העלמין "שמשקה ומטפח את הקבר ולאחרונה מסביב לקבר הכל יבש".
- 1.2. התושבת פנתה למוקד וביקשה לדעת מי האחראי על עבודות הגינון בבית העלמין, האם היא צריכה לעשות זאת או שהעירייה.
- 1.3. בעקבות תלונה זו שוחח מנהל מחלקת חברת קדישא עם המתלוננת ועם העובד על הנושא וזה הבטיח להפסיק בפעולות מסוג זה.
- 1.4. מנהל מחלקת חברת קדישא תיעד את הדברים וכתב מכתב אל מנהלת משאבי אנוש וזו תייקה אותו בתיק האישי של העובד.
- 1.5. מתוכן המכתב עולה כי תשובת העובד הייתה כי בסך הכל מדובר ב- 50 ₪ וכי העבודה הועברה למישהו אחר.

2.1. ביום 19/9/11 הגיע למשרד המבקר אזרח והתלונן על עובד עירייה, שלקח ממנו כספים וביקש כספים נוספים על עבודות גינון בסמוך לחלקת הקבר של אשתו של המתלונן.

האזרח שטח בפניי המבקר תיאור עובדות בדבר דרישה כספית של העובד לגיזום עץ. האזרח המשיך ופירט כי העובד ביקש ממנו סכום של 3,500 ₪ עבור הטיפול בעץ ע"י העובד. להלן המשך פירוט תלונתו:

לטענת המתלונן, הוא שילם לעובד העירייה 2,000 ₪ עבור ביצוע העבודה. המתלונן רצה לשלם גם לעובד נוסף אך אותו עובד סירב לקבל כסף.

מאידך, עובד העירייה לאחר קבלת התשלום החלקי החל להטרידו בטלפון וביקש מהמתלונן להשלים את יתרת הסכום.

לטענת המתלונן, עובד העירייה לא הפסיק להטרידו ואף קילל את המתלונן בקללות איומות שמהם הוא נעלב קשות.

בעקבות המקרה עירב האזרח את קרובי משפחתו בפרשיה ואלו המליצו לו לאחר התייעצות עם עורך דין לפנות למבקר העירייה.

2.2. ביום 27/11/11 נשלח מכתב מאת עו"ד של המתלונן ובו נרשם:

"...לפני למעלה משנה, איבד מרשי את אשת נעוריו, אשר הלכה לבית עולמה, לאחר מחלה ויסורים קשים ואשר נקברה בבית העלמין אשר בתחום שליטתכם, בחלקת קבר שרכש בכסף מלא.

עוד בטרם הקבורה, וכשמרשי היה אפוף יגון ושאול, על אבידתו הגדולה ובשארית כוחותיו, עסק בסידורי הקבורה, פנה למרשי אדם בשם XXX, אשר הציג את עצמו

כעובד של חברת קדישא דרש וקיבל במזומן, סך של 2,000 ₪ לטענתו, לצורך הכנת הקבר וניקיון הרחבה סביבו. עד היום לא קיבל מרשי קבלה על סכום זה.

למצער, בימים אלה ולקראת יום השנה לפטירתה של רעייתו, עלה מרשי לבקר בחלקת הקבר בו טמונה רעייתו, פנה אליו בצעקות ודרישות, אותו מר XXX ודרש לקבל ממנו כספים עבור עבודות ניקיון ושמירה על הקבר, דרישה אשר מקורה לא הייתה כלל ברורה למרשי.

לאור כל האמור לעיל, הנכם מתבקשים לברר העניין מול עובדכם הנ"ל, להמציא למרשי באמצעותי קבלה על הסך של 2,000 ₪, ששולמו למר XXX וכן להודיעני בחוזר מהו המקור החוקי של דרישותיו הכספיות של מר XXX".

- 3.1. בעקבות מידע שהגיע לשולחני ממספר גורמים, הן מתוך העירייה והן בעקבות תלונת אדם שהגיע לבית העלמין, החלטתי לפתוח בבדיקה מעמיקה כנגד העובד.
- 3.2. במסגרת הבדיקה נערכה שיחה עם עובד אחר במחלקה שאישר ומסר כי העובד דורש ומקבל כספים מבאי בית העלמין על שירותים, כגון: שטיפת קברים, ניקוי וגינון סביב הקברים.
- 3.3. עוד עולה מהבדיקה כי העובד לוקח כספים מבאי המקום על עבודות גינון שאותם העירייה אמורה לעשות וללא תשלום מצד באי בית העלמין. לעיתים העובד מציע כי יבצע עבודות עתידיות לקבלת שירותי גינון וניקוי בתשלום על בסיס חודשי קבוע. בסך 50 ₪ לכל חודש עבור השירות הנ"ל.

- 4.1. בשל רצף האירועים הנ"ל ולאור ממצאי בדיקתי בקשתי לזמן את העובד לשיחה בה ביקשתי שימסור לי מידע ועל מנת לשמוע את גרסתו בהתאם לסעיף 170 ג לפקודת העיריות.
- 4.2. השיחה התקיימה ביום 10/10/11 בשעה 12:00 לערך ובה נכחו גם מנכ"ל העירייה, היועצת המשפטית, ומנהל מחלקת חברת קדישא. בשיחה הודה העובד שהוא נוהג למכור נרות נשמה, מכירת בתי נרות נשמה וביצוע אזכרות.
- 4.3. בשיחה הובהר לעובד כי הוא מבצע עבודה נוספת ללא אישור העירייה, וכן הוא פוגע בתדמית העירייה, בכך שהוא לוקח כסף על עבודה שעירייה אמורה לבצע במסגרת תפקידה.
- 4.4. העובד אמר בתגובתו כי הדבר היה מקובל לאורך השנים וכולם עושים זאת וכולם מוכרים.
- 4.5. לעניין שיפוץ הקברים אמר העובד שהוא משמש רק כמתווך ולא הוא מבצע את העבודה והכסף שהוא מקבל ממבקרי בית העלמין מועבר ישירות למבצעי העבודה.
- 4.6. עוד הוסיף, כי הוא מפרנס 7 נפשות ושני נכדים שהוא עוזר להם. המשכורת בעירייה נמוכה ביותר ולאורך השנים הוא מקופח הן בדרגה והן בתנאים נלווים ולכן נהג לבצע מכירות קטנות של נרות נשמה.
- 4.7. כמו כן, הבטיח העובד להפסיק עם מעשיו אלו.

- 5.1. מבדיקת תיק העובד עולה כי העובד החל עבודתו בעירייה ביום 1/5/1977.
- 5.2. העובד מועסק כעובד בחברת קדישא ועוסק כקברן ומבצע הובלות נפטרים לקבורה.
- 5.3. ביום 22/4/1992 תקף העובד, עובד נוסף בבית העלמין תוך גרימת חבלות בכל חלקי גופו, ולפיכך נאלץ העובד לקבל טיפול רפואי. בעקבות מקרה זה העובד הגיש תלונה במשטרה. עוד נכתב כי תקיפה זו אינה הראשונה וההתנהגות האלימה לא הייתה פעם ראשונה וקדמו איומים על פגיעות פיזיות של ממש שכעת התממשו.
- 5.4. עוד עולה כי העובד ניגש למכרז לביצוע עבודות בטון רחבות בשטח בית העלמין קריית מוצקין.
- 5.5. ביום 28/4/1992 הודיע לו מנכ"ל העירייה על הפסקת עבודתו בשל רצף האירועים המתוארים לעיל.
- 5.6. ביום 24/5/1992 סוכם כמחווה אחרון ולמרות התנהגותו האלימה, להמשיך להעסיק את העובד. אולם אם תהיה בעתיד, תופעה אלימה מצידו, תופסק עבודתו לאלתר ויפוטר.
- 5.7. ביום 10/11/2002 נתקבלה תלונה על העובד מתושבת שהתלוננה כי העובד הציע לבצע עבודת השלמה בקבר. היות והעבודה לא הושלמה, לא שולם לעובד את שדרש. כתוצאה מכך, בכל פעם שמגיע המתלונן או מישהו ממשפחתו, מקלל ומנבל את פיו, במילים קשות ואף באחד המקרים גם הכה את המתלונן בפניו. העובד, ממשיך בקללות גם במספר שיחות טלפון שהיו עימו. למרות שנקבע לעובד בירור, זה נדחה ללא קבלת הסבר שמניח את הדעת.

5.8. ביום 28/12/2006 התקבלה תלונה כי העובד החנה את רכב המועצה בחנייה השמורה לנכים וכי נהג הרכב (העובד) ענה בחוצפה לאדם עם מוגבלות שהעיר לו על כך.

5.9. ביום 19/9/2011 הצהיר העובד כי עבר תאונת עבודה ביום 25/8/11 (כחודש ימים עבר בין האירוע לכאורה ובין הצהרתו). מדו"ח שעות העבודה של העובד עולה כי הוא עבד ביום האירוע לכאורה וכן בימים שלאחר התאונה. לטענת העובד הוא הצהיר על התאונה מאחר ובכוונתו לתבוע דמי פגיעה וכן את חברת הביטוח.

6. עבודות חוץ ללא קבלת היתר

סעיפים 176-181 לפקודת העיריות מפרטים את ההוראות לגבי עבודת חוץ של עובדי עירייה דלקמן:

176. הגדרות

בסעיפים 177-181-

"עבודות חוץ" – כל עסק או עבודה מחוץ לשירות העיריה, למעט –

(1) עבודה ציבורית שלא על מנת לקבל פרס;

(2) עבודה מדעית, אמנותית או ספרותית ללא התקשרות קבועה;

(3) השקעת-הון וקבלת רווחים ממנה שאין אתן עבודה או עיסוק;

"עובד עיריה" – עובד עיריה המשמש בקביעות במשרה מלאה.

177. איסור עבודות חוץ -

עובד עירייה לא יעסוק ולא ישתתף, במישרין או בעקיפין, בעבודת חוץ.

178. עיסוק בעבודה מדעית וכו' באישור ראש העיריה -

רשאי עובד עירייה, באישור ראש העיריה, לעסוק בעבודה מדעית, אמנותית או ספרותית מחוץ לשירות העיריה גם אם העבודה היא בהתקשרות קבועה.

179. עבודת חוץ שלא על מנת לקבל פרס -

רשאי ראש עירייה, באישור המועצה, להתיר לעובד העיריה לעסוק בעבודת חוץ שלא על מנת לקבל פרס.

180. היתר עבודת חוץ על מנת לקבל פרס במקרים מיוחדים –

(א) רשאית מועצה, במקרים מיוחדים, להתיר לעובד העיריה לעסוק בעבודת חוץ

גם על מנת לקבל פרס, אלא שבנוגע לפקידי העיריה שנתמנו לפי הסעיפים 167 ו-

169 תהא החלטתה טעונה אישורו של השר.

(ב) אין מועצה רשאית להתיר לעובד העירייה לעסוק בעבודת חוץ על מנת לקבל פרס לפי סעיף זה, אלא אם –

(1) היא לטובת הכלל;

(2) אינה עשויה לפגוע לרעה בתפקידו של עובד העירייה;

(3) אין בה כדי ליצור התקשרות בין העובד לבין אדם, תאגיד או מוסד העומדים מגע כספי, מסחרי או ענייני עם העירייה;

(4) העובד הצהיר על הפרס שיקבל בעדה.

181. עונשין –

עובד עירייה, העובד בעבודת חוץ על מנת לקבל פרס בניגוד להוראות סעיפים 177-180, דינו – קנס פי שלושה משווי הפרס שניתן בעד אותה עבודה.

6.1. ביום 30/11/2008 הוציאה מנהלת משאבי אנוש חוזר לעובדים ובו חודדו

הוראות החוק. להלן עיקרי החוזר: " ברצוננו לחזור ולהבהיר כי עובד אינו יכול

לעסוק או להשתתף – בעקיפין או במישרין - בעבודות חוץ (כל עסק או עבודה מחוץ

לשירות בעירייה).

כל עיסוק בעבודות חוץ (ללא היתר) הינה הפרת משמעת המהווה עילה להגשת קובלנה

משמעתית. ניתנת אפשרות לקבלת טופס להיתר עבודת חוץ במחלקת כח אדם. בטופס הבקשה

יש לציין את פרטי העבודה, שכר וזמני העבודה."

6.2. החוק נועד למנוע מצב של ניגודי עניינים בין תפקידיו של העובד ברשות

לעבודתו הנוספת מחוץ לרשות.

6.3. החוק מחייב את העובד להצהיר על התמורה שהוא מקבל בגין העבודה

הנוספת. בכך ניתן למועצה מידע שיש בו כדי להשפיע על החלטתה.

6.4. ככל שהשכר בעבודה מחוץ למועצה גבוה משכרו ברשות, כך החשש כי

העובד יזניח את עבודתו ברשות לטובת המשרה הרווחית יותר גבוהה

יותר.

6.5. מבדיקתנו עולה כי העובד לא ביקש ולפיכך גם לא קיבל אישור לעבודה

נוספת.

6.6. בנוסף קיים חשש אמיתי לניגוד עניינים בין עבודתו הנוספת ובין עבודתו

בעירייה.

- 7.1. העובד עובד בעבודה נוספת ללא קבלת אישור ובניגוד לסעיפים 176-181 לפקודת העיריות.
- 7.2. במעשי העובד יש פגיעה בתדמית העירייה ובשם הטוב של יתר עובדי העירייה.
- 7.3. בנוסף קיים חשש לניגוד עניינים בין עבודתו הנוספת ובין עבודתו בעירייה.
- 7.4. הביקורת רואה בחומרה את העובדה כי למרות מספר התראות לעובד ותוך התחשבות בגילו של העובד ומצבו המשפחתי ולפנים משורת הדין העובד המשיך במעשיו תוך ביצוע אותם עבירות עליהם התחייב בפניי מנהליו (בעבר ובהווה) להפסיק.
- 7.5. העובד פעל לתועלתו האישית ובאופן המנוגד למנהל תקין.
- 7.6. בעקבות הפגישה שנערכה בתאריך 10/10/11 שבה נכחו גם מנכ"ל העירייה, היועצת המשפטית, ומנהל מחלקת חברת קדישא ובעקבות מכתבה מיום 27/11/11 של עו"ד של אחד המתלוננים הוגשה תלונה למשטרה. התלונה הוגשה ביום 5/12/11.
- 7.7. לאור הממצאים הנני ממליץ לזמן את העובד לשימוע בפני מנכ"ל העירייה, על מנת לנקוט בצעדים משמעותיים כנגד העובד הנ"ל.

תאריך : 2/2/2012

לכבוד
מר איל לוי, מבקר העירייה
עיריית קריית ביאליק
שד' ירושלים 16
קריית ביאליק
א.נ.,

הנדון: דו"ח ביקורת בנושא תלונה כנגד
מכתבך מיום 22/1/12

1. כללי

אחריות חברת קדישא בעיריית קריית ביאליק לתחזוקת הקברים, הגינון סביב הקברים וגינון בית העלמין בכלל הינה תיאורטית בלבד שכן בפועל מזה שנים רבות, פרט לחידוש שבילים מספר בשטח בית העלמין לא השקיעה העירייה מאומה בתחזוקת קברים ובגינון סביב הקברים ובבית העלמין בכלל. יתר על כן, לכל המעוניינים בנושא זה הובהר באופן חד משמעי כי תחזוקת הקברים והגינון סביב הקברים אינם באחריות העירייה אלא באחריות האזרחים המעוניינים, אשר באפשרותם לבצע את עבודות התחזוקה והגינון בעצמם או למסור את הביצוע לאדם או גוף אחר.

מדיניות העירייה בכל תקופת כהונתו של ראש העיר חמנוח דני ז"ל, הייתה לאפשר לעובדי העירייה לעבוד בכל עבודה נוספת ללא צורך בהיתר ובלבד שהעבודה תתבצע לאחר שעות העבודה בעירייה, שכן הוא היה מודע היטב לכך שאי אפשר לקיים בכבוד משפחה מהמשכורת הנמוכה שמקבל העובד מעבודתו בעירייה.

בהתאם למדיניות זאת רבים מעובדי העירייה עוסקים במלאכות ובעבודות שונות על-מנת לנסות ולפרנס את משפחותיהם בכבוד. אכיפת הוראות החוק כלפי בלבד כפי שהינך מנסה לעשות הינה "אכיפה ברגנית", דבר האסור ע"י החוק מה עוד שאף אחד לא הודיע לי או לעובדי העירייה כי חל שינוי במדיניות העירייה באשר לביצוע עבודה נוספת ע"י עובדי העירייה.

2. התלונות

באשר לתלונה הראשונה כפי שהבטחתי, הפסקתי לעסוק בפעילות מסוג זה ובאשר לתלונה השנייה, הממונה עלי, הרב שי, הבהיר למתלונן כי עבודות של הוצאת גדם עץ וביצוע עבודות בטון אינן נעשות ע"י העירייה וכי עליו לבצען באופן פרטי. סוכם עם המתלונן כי העבודה הנדרשת תבוצע ע"י קבלן פרטי,

בתווכי, במחיר של 3,500 ₪ אך המתלונן לא קיים את הוסכם ושילם רק את
הסך של 2,000 ₪.

3. מעולם לא לקחתי תשלום כלשהו עבור עבודות אשר עלי, או על העירייה לבצע
במסגרת תפקידי בחברה קדישא.

4. סבור אני כי הממצאים אשר העלית מתיקי האישי, ממצאים מלפני 20 שנה ו-
10 שנים, אין להם מקום במסגרת בירור שתי תלונות עכשוויות ובייחוד הקביעה
כי אני אדם "אלים", קביעה אשר לא נמצא לה כל ביסוס ותלייתה בסכסוך אשר
היה ביני לבין עובד אחר לפני למעלה מ-20 שנה, אשר משטרת ישראל לא מצאה
לנכון לנקוט בגינו בצעדים כלשהם, מצביעה על מגמתיות בברור התלונות אשר
באה לידי ביטוי עוד קודם לכן בדרישת המנכ"ל כי אפרוש לפנסיה מוקדמת וכי
אם לא אעשה כן תוגש ע"י העירייה תלונה נגדי למשטרה.

5. לסיכום, אני מבקש לגנוז את התלונות נגדי ולאפשר לי לבצע את עבודתי בעירייה
עד למועד פרישתי החוקי, במלאות לי 67 שנים.

בכבוד רב,